

KÄRSÄMÄEN KUNNAN PERUSOPETUKSEN KOULUJEN OHJAUSSUUNNITELMA

Käytössä 1.8.2016 alkaen

Hyväksytty Opetustoimen lautakunnassa 29.6.2016

Sisällys

1	Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat	3
1.1	Vuosiluokat 1-2	3
1.2	Vuosiluokat 3-6	4
1.3	Vuosiluokat 7-9	5
2	Työn ja vastuun jako.....	5
2.1	Rehtori	5
2.2	Oppilaanohjaaja	6
2.3	Luokanopettaja	6
2.4	Luokanvalvoja.....	6
2.5	Aineenopettaja.....	7
2.6	Eriyisopettaja	7
2.7	JOPO-luokanvalvoja.....	7
2.8	JOPO-ohjaaja	8
2.9	Koulunkäyntiavustaja	8
2.10	Koulukuraattori	8
2.11	Kouluterveydenhoitaja	9
2.12	Koulupsykologi	9
2.13	Muu henkilökunta	9
3	Työskentely monialaisissa verkostoissa	9
4	Koulun ohjausyhteistyö kodin ja työelämän kanssa sekä työelämään tutustumisen järjestelyt	9
5	Tavoitteiden toteutumisen arviointi	10

1 Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat

Oppilaanohjaus muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuvan jatkumon. Oppilaanohjaus on koko koulun henkilökunnan yhteinen asia ja sitä toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Vuosiluokilla 1-2 sekä 3-6 oppilaanohjaus toteutetaan osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Vuosiluokilla 1-6 oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Vuosiluokilla 7-9 päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla. Vuosiluokilla 7 ja 8 opinto-ohjaaja pitää oppilaille luokkamuotoista ohjausta 0,5 vuosiviikkotuntia lukuvuodessa. Vuosiluokalla 9 opinto-ohjaaja pitää oppilaille luokkamuotoista ohjausta yhden vuosiviikkotunnin lukuvuodessa. Lisäksi opinto-ohjaaja järjestää oppilaille henkilökohtaista ohjausta sekä pienryhmäohjausta oppilaiden tarpeiden mukaan. Kuitenkin siten, että vuosiluokilla 7 ja 9 jokainen oppilas käy ainakin kerran henkilökohtaisessa ohjauksessa.

1.1 Vuosiluokat 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjaus toteutuu osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa.

Ohjauksella

- edistetään oppilaiden opiskeluvälineiden ja -taitojen kehittymistä
- tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista
- oppilaita ohjataan asettamaan tavoitteita opiskelulle
- oppilaille annetaan kannustavaa ja ohjaavaa, realistista palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat
- varmistetaan, että valitaan työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä
- oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen
- kannustetaan osallisuuteen omissa lähiympäristöissä

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista. Oppilaanohjaukseen liitetään myös yrittäjyyskasvatuksen sisältöjä.

1.2 Vuosiluokat 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluuyhteisön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Oppilaanohjauksella

- tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä
- vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista
- edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä
- autetaan oppilaita omaksuma erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, myös yhdessä kirjaston kanssa
- autetaan tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä
- tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä
- tuetaan oppilaita kehittämään elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana
- oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja
- oppilaita tuetaan ottamaan vastuuta elämästään opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana
- oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluuyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua, esimerkiksi oppilaskuntatyö

Oppilaanohjaus

- tarjoaa mahdollisuuden tutustua lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään
- esittelee mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen kautta työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja ja siten edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä
- tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa; huoltajille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvässä kysymyksissä

1.3 Vuosiluokat 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä uuteen oppimisympäristöön (yläkouluun) ja siellä käytettäviin työskentelytapoihin. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta. Oppilaanohjauksen ja muiden oppiaineiden tehtävänä on laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Myös yläkoulussa oppilaanohjaukseen liitetään yrittäjyyskasvatuksen sisältöjä. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.

Ohjauksella

- ohjataan oppilaita edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisvalmiuksiaan
- autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin sekä tulevaisuuteen
- kehitetään oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymisissä
- opetetaan oppilaita käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita
- vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintoihin koskevassa päätöksenteossa
- tarjotaan oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavien oppilaitosten sekä huoltajien kanssa
- edistetään opintojen loppuun saattamista sekä tuetaan yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin

Vuosiluokkien 7-9 osalta oppilaanohjauksen vuosiluokittaiset tavoitteet ja sisällöt on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelmassa oppilaanohjauksen kohdalla.

2 Työn ja vastuun jako

2.1 Rehtori

- vastaa koulun ohjaustoiminnasta
- mahdollistaa kodin ja koulun välisen yhteistyön
- laatii lukujärjestykset
- tekee opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvät hallinnolliset päätökset

- osallistuu koulun oppilashuoltoryhmän työhön

2.2 Oppilaanohjaaja

- on päävastuussa oppilaanohjauksen suunnittelusta, kehittämisestä ja toteuttamisesta
- pitää oppilaanohjauksen oppitunnit voimassa olevan opetussuunnitelman mukaisesti
- antaa henkilökohtaista ja pienryhmäohjausta tarpeen mukaan
- seuraa ja tarvittaessa ohjaa ja tukee oppilaiden opiskelua yhteistyössä luokanvalvojien, aineenopettajien ja oppilashuoltoon kuuluvien henkilöiden kanssa
- osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön
- ohjaa ja organisoii oppilaiden valinnaisainevalinnat
- suunnittelee ja järjestää oppilaiden TET-jaksot
- tekee yhteistyötä muiden oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa
- tekee yhteistyötä oppilaiden huoltajien kanssa jatko-opiskeluun ohjauksessa
- ohjaa oppilaita jatko-opiskeluun ja uravalintaan liittyvissä asioissa
- on päävastuussa yhteishaun järjestelyistä
- vastaa oppilaiden jälkiohjauksesta yhteistyössä etsivän nuorisotyön kanssa
- ohjaa ja tukee oppilaita muiden ohjaukseen osallistuvien kanssa koulutuksen nivelvaiheissa
- laatii yhdessä kuraattorin ja rehtorin kanssa luokkajaon 6. luokalta 7. luokalle siirtyvistä oppilaista saatujen siirtotietojen perusteella

2.3 Luokanopettaja

- toteuttaa oppilaanohjausta osana muuta opetusta ja koulun toimintaa yhdessä muiden opettajien ja henkilökunnan kanssa
- tekee yhteistyötä luokkansa huoltajien kanssa
- seuraa ja selvittää oppilaiden poissaolot Wilmassa
- seuraa oppilaiden muita Wilma-merkintöjä ja panee täytäntöön niistä mahdollisesti seuraavat toimenpiteet
- vastaa oppilaiden pedagogisista asiakirjoista ja niiden laatimisesta
- osallistuu tarvittaessa oppilashuoltoryhmän kokouksiin

2.4 Luokanvalvoja

- toteuttaa oppilaanohjausta osana muuta opetusta ja koulun toimintaa yhdessä opinto-ohjaajan, muiden opettajien sekä koulun henkilökunnan kanssa
- tekee yhteistyötä luokkansa huoltajien kanssa

- seuraa ja selvittää oppilaiden poissaolot Wilmassa
- seuraa oppilaiden muita Wilma-merkintöjä ja panee täytäntöön niistä mahdollisesti seuraavat toimenpiteet
- vastaa oppilaiden pedagogisista asiakirjoista ja niiden laatimisesta
- osallistuu tarvittaessa oppilashuoltoryhmän kokouksiin

2.5 Aineenopettaja

- toteuttaa oppilaanohjausta osana muuta opetusta ja koulun toimintaa yhdessä opinto-ohjaajan, muiden opettajien sekä koulun henkilökunnan kanssa
- huolehtii oman oppiaineensa eri opiskelutekniikoiden ohjaamisesta ja monipuolisesta opetuksesta
- seuraa oman oppiaineensa osalta oppilaiden opintomenestystä sekä opintojen etenemistä
- osallistuu tarvittaessa oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tekemiseen sekä oppilashuoltoryhmän kokouksiin

2.6 Erityisopettaja

- toteuttaa oppilaanohjausta osana muuta opetusta ja koulun toimintaa yhdessä opinto-ohjaajan, muiden opettajien sekä koulun henkilökunnan kanssa
- kartoittaa oppilaiden tuen tarpeita
- osallistuu tarvittaessa oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tekemiseen
- osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön

2.7 JOPO-luokanvalvoja

- toteuttaa oppilaanohjausta osana muuta opetusta ja koulun toimintaa yhdessä JOPO-ohjaajan, JOPO-aineenopettajien, koulukuraattorin, opinto-ohjaajan sekä koulun muun henkilökunnan kanssa
- tekee yhteistyötä huoltajien kanssa (säännöllinen yhteydenpito koteihin, vanhempainvartit ja -illat)
- seuraa JOPO-oppilaiden Wilma-merkintöjä ja panee täytäntöön niistä mahdollisesti seuraavat toimenpiteet
- ohjaa yksittäisiä JOPO-oppilaita sekä koko oppilasryhmää; kasvatuskeskustelut, järjestyksenpito, oppilaan pysäyttäminen, LV-tunnit, keskustelut ryhmän kanssa, ryhmäyttäminen

- vastaa JOPO-oppilaiden pedagogisista asiakirjoista ja niiden laatimisesta (HOPSien laadinta, seuranta ja arviointi sekä muut tarvittavat pedagogiset asiakirjat)
- osallistuu tarvittaessa oppilashuoltoryhmän kokouksiin

2.8 JOPO-ohjaaja

- toteuttaa oppilaanohjausta osana muuta opetusta ja koulun toimintaa yhdessä JOPO-luokanvalvojan, JOPO-aineenopettajien, koulukuraattorin, opinto-ohjaajan sekä koulun muun henkilökunnan kanssa
- seuraa JOPO-oppilaiden psykososiaalista hyvinvointia ja ohjaa tarvittaessa oppilaita saamaan apua koulun ulkopuolelta
- auttaa tuntityöskentelyssä ja on opettajan apuna
- ohjaa yksittäisiä JOPO-oppilaita sekä koko oppilasryhmää; kasvatust keskustelut, järjestyksenpito, oppilaan pysäyttäminen, LV-tunnit, keskustelut ryhmän kanssa, ryhmäyttäminen, vanhempainvartit ja yhteydenpito huoltajiin
- huolehtii ja organisoii JOPO-oppilaiden TOP-viikot
- osallistuu JOPO-oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tekemiseen
- osallistuu tarvittaessa oppilashuoltoryhmän kokouksiin

2.9 Koulunkäyntiavustaja

- toteuttaa oppilaanohjausta osana muuta opetusta ja koulun toimintaa yhdessä opettajien sekä koulun muun henkilökunnan kanssa
- ohjaa ja avustaa oppilaita koulupäivän omatoimisuutta vaativissa toiminnoissa
- ohjaa oppilaita koulutarvikkeiden käsittelyssä ja säilytyksessä
- ohjaa ja valvoo ryhmää, mikäli opettaja on poissa luokasta
- osallistuu päivittäistoiminnoissa oppilaan kuntouttamiseen esimerkiksi fysio- tai puheterapeutin ohjeiden mukaan
- toimii tarvittaessa iltapäivätoiminnassa ohjaajana sekä koulun kerhon ohjaajana tai apuohjaajana

2.10 Koulukuraattori

- tukee oppilaita erilaisissa elämäntilanteissa
- toimii sosiaalialan ammattilaisena koulussa
- tukee koko kouluyhteisön hyvinvointia ja toimintaa
- kehittää kotien ja koulujen välistä yhteistyötä
- osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön

2.11 Kouluterveydenhoitaja

- edistää oppilaiden hyvinvointia ja terveyttä
- tekee laajat terveystarkastukset
- toimii terveydenalan ammattilaisena koulussa
- osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön

2.12 Koulupsykologi

- tukee oppilaiden kasvua ja kehitystä
- tekee psykologisia tutkimuksia
- osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön

2.13 Muu henkilökunta

- toteuttaa oppilaanohjausta osana koulun toimintaa yhdessä opettajien kanssa
- vastaa toimenkuvansa mukaan koulutyön sujumisesta

3 Työskentely monialaisissa verkostoissa

Oppilaanohjausta toteutetaan laajana yhteistyönä niin opetushenkilöstön kuin muun koulun henkilökunnan toimesta. Oppilaiden ohjausta toteutetaan monialaisissa verkostoissa, joihin kuuluvat mm. Etsivä nuorisotyö, evankelis-luterilainen seurakunta, 4H, kunnan nuoriso- ja liikuntatoimi sekä kunnan sosiaalitoimi. Lisäksi ohjauksen monialaisiin verkostoihin kuuluvat mm. alueen toisen asteen oppilaitokset sekä paikalliset yritykset ja työpaikat työntekijöineen. (Kts. myös Kärsämäen kunnan perusopetuksen koulujen oppilashuoltosuunnitelma.)

4 Koulun ohjausyhteistyö kodin ja työelämän kanssa sekä työelämään tutustumisen järjestelyt

Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Kodin ja koulun välinen tiedonkulku tapahtuu mm. Wilman välityksellä. Kärsämäen kunnassa on käytössä Lapset puheeksi

-menetelmä. Kodin ja koulun välistä yhteistyötä toteutetaan mm. vanhempainyhdistyksen sekä vanhempainiltojen kautta. Vuosiluokalla 9 oppilaille ja heidän huoltajilleen järjestetään jatkokoulutusilta yhteistyössä alueen toisen asteen oppilaitosten sekä Etsivän nuorisotyön kanssa. Kodin ja koulun välinen yhteistyö korostuu nivelvaiheissa (kts. OPSista kohdat ”Siirtymävaiheet”). Oppilaille ja heidän huoltajilleen järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia keskustella oppilaan koulunkäyntiin ja esim. jatko-opintoihin liittyvistä asioista mm. luokanvalvojan, erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja/tai koulukuraattorin kanssa.

Työelämäyhteistyö aloitetaan jo alakoulussa tutustumalla vuosiluokilla 1-2 esim. luokan ja/tai koulun sisäisiin tehtäviin ja ammatteihin. Oppilaiden siirtyessä ylemmille vuosiluokille työelämäyhteistyö laajenee koskemaan mm. lähiseudun elinkeinoa ja ammatteja. Oppilaanohjaukseen linkitetään yrittäjyyskasvatuksen sisältöjä (kts. Kärsämäen kunnan yrittäjyyskasvatusstrategia).

Yläkoulussa oppilaille järjestetään työelämään tutustumisen (TET) jaksoja. Vuosiluokalla 7 oppilailla on yksi TET-päivä, joka pyritään toteuttamaan koulun sisäisenä TET-päivänä. Vuosiluokalla 8 oppilailla on yksi TET-viikko. Vuosiluokalla 9 oppilailla on kaksi TET-viikkoa. TETtien lisäksi JOPO-oppilailla on erillisiä JOPO-TOPpeja (kts. OPSin kohta ”Joustava perusopetus Kärsämäellä”).

5 Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Opinto-ohjaaja seuraa peruskoulun päättäneiden oppilaiden jatko-opintoihin pääsyä ja laatii rehtorille sekä sivistysjohtajalle raportin jatkokoulutukseen hakeutumisesta yhteishaun tulosten selvittyä. Raportista käy ilmi opiskelupaikan saaneiden ja sitä vaille jääneiden oppilaiden lukumäärä sekä prosenttiosuus. Lisäksi raportista käy ilmi, saiko opiskelija opiskelupaikan lukiosta, ammattiopistosta vai muusta oppilaitoksesta (esim. kristillisestä kansanopistosta).